

רמב"ן על התורה

Selected Pieces from the Ramban's Commentary on the Torah

מלוקט ע"פ קונטרס של הרה"ג ירחמיאל פרייד

פרק	פסוק	ענין
יב	ו	מעשה אבות סימן לבנים
י		דברי אברהם באמרו אחותי היא
יד	א	רמז לד' מלכיות, ושבסוף ימשלו ישראל
י		בענין הניסים שנעשו לאברהם, ולכבודו
יח		ירושלים מרכז העולם
טו	ב	שכר בעוה"ב אינו צריך הבטחה כי דבר פשוט הוא
ב		אין צדיקים מאמינים בצדקתם, וחוששים שמא יגרום החטא, ויש צדיקים שבעוה"ז מקבלים כמעשה הרשעים
ו		הבטחות שאין לחשוש בהן שמא יגרום החטא.
ז		נתינת הארץ לזרע אברהם
יא		הגוים ינסו לבטל הקרבנות ונבריה אותם
יב		רמז לשעבוד ארבע מלכיות וגליות
יד		הטעם שדן ה' את הגוים שמשעבדים בנ"י למרות שהית הגזירה על השעבוד
יז		האש של ברית בן הבתרים ושל קבלת התורה בהר סיני
טז	ג	סגולת ארץ ישראל והשפעתה גם על כח ההולדה
ו		הטעם שבני ישמעאל מצערים אותנו עד היום, וחטא של שרה
יז	א	פירוש שם "קל שדקי" וביאור ענין נסים נסתרים
א		ביאור מצות "תמים תהיה" וחיוב האמונה בה'
ט		טעם מצ' מילה

גור אריה להמהר"ל

Selected Pieces from the Maharal's Gur Aryeh

מלוקט ע"פ קונטרס של הרה"ג יהושע דוד הרטמן

פרק	אות (ע"פ הוצאת ממכון ירושלים)	ענין
יב	ד-ו	ביאור "אלקי אברהם יצחק ויעקב" וחתימת מגן אברהם
	כז	כוונת אברהם ב"יתנו לי מתנות", וכיצד הותר לשרה לומר "אחי הוא"
יג	ו	סברת רועי לוט שהם יזכו בארץ ישראל
	טו	מתי המצאות לוט בקרבת אברהם מונעת את הדיבור מה' לאברהם
יד	יד	מדוע לא נכתב בתחילת התורה "אלה דברי משה בן עמרם"
	יח	כיצד הצלת מלך סדום מוכיחה על נסו של אברהם בכבשן האש
	כא	אריכות הימים של הדורות הראשונים
	כו	ענינו של אליעזר עבד אברהם
	לב	ארבע קנינים של ה' בעולמו
	לט	מדוע אברהם קבל מתנות מפרעה, אך לא ממלך סדום
טו	א	איזה דבר מנכה מזכויות לעוה"ב
	ז	באיזו הבטחה חשש אברהם לגרימת החטא, ובאיזה לא
	ט	הזכות הגדולה שיש בקרבנות
	טו	ישראל נמשלו ליונה, והאומות לפרים
טז	ב	כיצד הכנסת צרה מועילה להפקד בבנים
יז	א	הוספת אות ה"א בשמו של אברהם
	ג	הוצאת אות יו"ד משם שרה והעברתה ליהושע
	ו	הטעם שהדר בחו"ל כמי שאין לו אלוך
	י	כיצד נכלל בעונש כרת שהולך עירי ללא בנים
	יז	ביאור שם "יצחק"
	כא	האבות הם מרכבה
	כה	מילת אברהם וישמעאל, והאב חייב למול בנו רק בקטנות

5 Parsha Highlights for Further Discussion

1. **לך לך**: Hashem spoke to everyone saying לך לך. Avraham was the only one that listened.
2. **חידושי הגרי"ז עה"ת ריש פ' לך לך**: If Avraham fulfilled all the mitzvos in the Torah even before they were given (Talmud Yoma 28b) why did he wait for Hashem's command for circumcision?
3. **Sifsei Chachamim 17:18** – Discusses dispute as to the meaning of Avraham's prayer for Yishmael **לו יחיה לפניהם** based on the question, can you daven for people to do teshuva?
4. **תורת אמת סוף פ' לך לך עה"פ ואברהם בן תשעים שנה** – Explains that the Torah does not write when Avraham's circumcision was, because in the service of God you need to focus on the moment in front of you.
5. **Torah Temimah 12:5** – What does the Talmud Avodah Zarah 9a mean when it says the 2000 years of Torah began with Avraham?

Foundations

בחירת ישראל

The Chosen People

The Ramban (12:2) asks why the story of Avraham's childhood is not written explicitly in the Torah. In fact, a careful reading of the parsha raises the question as to why, in fact, God selected Avraham as the founder of the Jewish people.

1. **Why was Avraham any different from other monotheists before him?**
 - a. See Rambam (Laws of Idolatry 1:1) which describes the story of Avraham's recognition of God's existence.
 - b. Raavad (ibid.) asks what distinguished Avraham from Shem and Aver, who also had a monotheistic yeshiva?
 - c. See his answer there which, as elaborated upon by R. Noah Weinberg, stresses that Avraham's uniqueness was his commitment to take initiative and publically proclaim God's existence to others.
2. **The Chosenness of the Jewish People Transcends Any Particular Reason**
 - a. See Maharal (Netzach Yisroel, ch. 11) who explains that the story of Avraham's childhood is omitted from the Torah so people don't think there was any specific trait that caused the Jewish people to be chosen. See also his words in Derech Hashem (5:17)
 - b. Pri Tzadik (Eikev #3) explains we are called a סגולה (Dearim 7:6) because just like a סגולה transcends rationality, so do the Jewish people. See also Mei Shiloach, Vol. 1, Parshas Yisro.
3. **Avraham was the ultimate individual**
 - a. See Yalkut 73 "אברהם העברי – כל העולם העברי זה והוא בעבר זה" See brief השמטה at the beginning of the second part of Likutei Moharan, where R. Nachman elaborates on the radical individuality of Avraham
4. **The Chosenness of Avraham's Offspring**
 - a. See Kuzari (Maamar Rishon, specifically paragraphs 95 and 103) where he discusses a special Godly element that was permanently given to Avraham's family. Note, this Kuzari has generated controversy and accusations of racial elitism.
 - b. See Seforno 15:8 who understands Avraham's question of **במה אדע** to be question as to how he can be assured that even his children who sin will have a relationship with God. With this in mind, the meaning of the **ברית בין הבתרים** has central importance as it relates to the continued chosenness of the Jewish people (For more, see Talmud Nedarim 32a)
5. **For Further Reading**
 - a. R. Shamshon R. Hirsch, Nineteen Letters (In particular Letter Fifteen)
 - b. Rabbi Jonathan Sacks, A Letter in the Scroll (in particular p. 91-108)
 - c. "You Have Chosen Us From Among the Nations," Jewish Action 2004 Symposium